

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Національний університет «Одеська юридична академія»

**ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ
ТА ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ХХІ СТОЛІТТЯ:
СИНЕРГІЯ НАУКОВИХ, ОСВІТНІХ
ТА ТЕХНОЛОГІЧНИХ РІШЕНЬ**

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
конференції

19 травня 2023 року

У двох томах

Том 2

Видавництво
«Юридика»
2023

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)
Є24

Рекомендовано до друку Вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 3 від 16.06.2023 р.)

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**.

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**.
Матеріали видано в авторській редакції.

Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та
Є24 глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх
та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-
практ. конф. (м. Одеса, 19 травня 2023 р.) / за загальною редак-
цією С. В. Ківалова. – Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. –
Т. 2. – 828 с.

ISBN 978-617-8263-40-9

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень». У другому томі збірника відображено наукові напрацювання вчених, практиків, військовослужбовців у теоретичній та емпіричній площині в умовах повномасштабного військового вторгнення у сферах адміністративного права та процесу, фінансового, морського та митного права, організації та вдосконалення судоустрою, прокуратури, інших правоохоронних органів, адвокатури. Висвітлено питання кримінального права, кримінально-процесуальних аспектів кримінального провадження та кримінологічних особливостей протидії злочинності в умовах воєнного стану, криміналістики, судової експертизи, психології та медицини у забезпеченні судочинства, цивільного та сімейного права, інтелектуальної власності та патентної юстиції, цивільного судочинства, господарського права та процесу. Розглянуто актуальні питання діяльності сучасних бібліотек у закладах вищої освіти, фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник розраховано на наукових та науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, практичних працівників у сферах юридичної, економічної, соціологічної, політологічної, психологічної, філологічної наук, журналістики та кібербезпеки тощо.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)"364""20"(062.552)

ISBN 978-617-8263-37-9 (у 2 т.)
ISBN 978-617-8263-40-9 (т. 2)

© Національний університет
«Одеська юридична академія», 2023

БЛОУС-ОСІНЬ ТЕТЯНА ІГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ТРАНСФОРМАЦІЯ СУБ'ЄКТНОГО ВИМІРУ СЕКТОРУ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Розвиток сучасної моделі адміністративно-правового регулювання в Українській державі характеризується тенденцією до впровадження міжнародних стандартів та оновлених підходів до впорядкування суспільних відносин. Безперечно, вказані зміни дозволили переосмислити визначення місця й ролі окремих публічних інституцій в сфері наукової діяльності та правові технології, що ними можуть застосовуватися. Актуалізація об'єктної сфери та вибір адаптаційних механізмів характеризується рядом специфічних ознак, яких пов'язано із включенням наукового середовища України до єдиного європейського простору та процесами цифрової трансформації.

Так, Кабінет Міністрів України як суб'єкт загальної компетенції, що забезпечує проведення державної політики у сфері наукової діяльності впроваджує новітні технології у межах наявних повноважень. Переважно йдеться про прийняття нормативно-правових актів, які стосуються: а) використання цифрових технологій загального характеру; б) використання цифрових технологій безпосередньо у сфері наукової діяльності. У першому випадку, до прикладу, йдеться про: затвердження Концепції розвитку електронного урядування в Україні, інтенсифікацію діяльності підрозділів з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації, що діють при центральних та місцевих органах виконавчої влади, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, застосування принципів державної політики цифрового розвитку органами виконавчої влади в процесі підготовки проектів нових нормативно-правових актів і реалізації владних повноважень шляхом застосування цифрових технологій, виокремлення цифрових компетентностей та їх впровадження в освітній процес з метою підвищення якості та розвитку усіх сфер суспільного життя і т.д.

Щодо впровадження цифрових технологій безпосередньо до сфери наукової діяльності, Кабінетом Міністрів України затверджено ряд прогресивних змін. До прикладу, при проведенні конкурсу на заміщення вакантних наукових посад державної наукової установи передбачено застосування інформаційно-телекомунікаційних засобів [1]; аналогічний висновок можна зробити в аспекті врегулювання механізму формування та використання коштів, передбачених Національному фонду досліджень у державному бюджеті за програмою «Забезпечення діяльності Національного фонду досліджень, грантова підтримка наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок» [2].

Наступним суб'єктом, що сприяє впровадженню новітніх технологій у наукову діяльність, є Національна рада України з питань розвитку науки і технологій як постійно діючий консультативно-дорадчий орган, якого утворено при Кабінетові Міністрів України для цілей забезпечення ефективної взаємодії представників наукової громадськості, органів виконавчої влади та реального сектору економіки у формуванні та реалізації єдиної державної політики у сфері наукової і науково-технічної діяльності [3]. На перший погляд, факультативний характер діяльності цього органу не має яскраво вираженого практичного значення, проте залучення фахівців наукової сфери та практиків до вирішення проблем сектору науки створює гнучкий механізм впровадження нагальних змін. Аналітична звітність діяльності Національної ради України з питань розвитку науки і технологій свідчить про звернення уваги цього органу на важливість використання цифрових технологій у сфері наукової діяльності. Зокрема, це стосується рекомендацій щодо приєднання України до Європейського Дослідницького простору, а саме Європейської хмари відкритої науки, участі у програмі досліджень та інновацій ЄС “Horizon Europe”, створення нормативної бази для участі України у Європейських консорціумах дослідницької інфраструктури (ERIC), визнання пріоритетних для України напрямів та приєднання до програми ЄС “COST” [4].

Правовий статус Міністерства освіти та науки України є багатомірною характеристикою становища, яке займає цей центральний орган державної виконавчої влади в організації впорядкування наукової діяльності та в системі органів державної влади у цілому. Вагоме значення в діяльності МОН України має інституалізація як пріоритетної мети – використання цифрових технологій у сфері науки. Станом на теперішній час указана мета досягається через визнання основних цілей у сфері регулювання наукової діяльності – формування науки, що стимулює соціально-економічний розвиток держави. За таких умов, Директорату цифрової трансформації, що є самостійним структурним підрозділом апарату МОН України, необхідно буде переформувати ряд усталених принципів роботи, що є практичною основою для подальших досліджень обраної проблематики [5].

З моменту впровадження в Україні правового режиму воєнного стану у практичну площину втілено спеціальні правові норми, які регулюють суспільні відносини в особливий період. Позитивними є проекти та ініціативи МОН України, яких спрямовано на підтримку науки за вказаних умов. При цьому, більшість із таких новацій засновано на використанні цифрових технологій, наприклад: запущено в роботу Телеграм-бот “Info Science Bot”, проведено безплатні вебінари українською мовою компанією Clarivate, що присвячені питанням наукометрії та бібліометрії, відкрито портал ERA4Ukraine для надання інформаційних і допоміжних послуг українським вченим, які вимушені виїхати за кордон через війну, введено в дію проект «Консультаційний фонд підтримки асоціації Україна-ЄС», що реалізується в Україні федеральною компанією Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH за дорученням Федерального міністерства економічної співпраці

та розвитку (BMZ). Загалом, це онлайн майданчик для комунікації та ефективної взаємодії представників бізнесу та наукової спільноти, якої спрямовано на досягнення наукового результату бізнесом та реалізацію потенціалу науковцями [6].

Окремо зупинимось на Міністерстві цифрової трансформації України, компетенцію якого первинно спрямовано на цифровий розвиток впорядкування суспільних відносин, поширення нових технологій у різних сферах суспільних відносин, вироблення державної політики цифровізації в цілому та цифрового розвитку (з акцентами на формування цифрових навичок та цифрових прав громадян). Серед пріоритетних завдань Міністерства цифрової трансформації, чільне місце відведено: здійсненню заходів, спрямованих на формування якісних способів електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів та інтегрованого підходу до електронної ідентифікації; підготовці нормативно-правової основи цифрових трансформацій; формуванню державної політики криптографічного та технічного захисту інформації, кіберзахисту; забезпеченні впровадження віртуальних активів, блокчейну та токенизації, штучного інтелекту тощо [7].

Підсумовуючи приходимо до висновку, що суб'єкти владних повноважень застосовують якісно відмінні способи впливу на сферу наукової діяльності. В цілому, це пов'язується з процесами євроінтеграції, глобалізації, цифровізації та пошуку національно ідентифікованих способів впливу на суспільні відносини. Доцільним вбачається запровадження посади Наукового омбудсмена, функціональне спрямування якого спрямовуватиметься на виявлення порушень та забезпечення прав учасників наукової діяльності, включаючи ті, що пов'язуються з використанням новітніх технологій у праві.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Примірного положення про порядок проведення конкурсу на заміщення вакантних наукових посад державної наукової установи : Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 р. № 404. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/404-2018-%D0%BF#n10> (дата звернення: 10.04.2023).
2. Про затвердження Порядку формування та використання коштів Національного фонду досліджень України : Постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.2019 р. № 1007. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1007-2019-%D0%BF#n8> (дата звернення: 10.04.2023).
3. Положення про Національну раду України з питань розвитку науки і технологій : постанова Кабінету Міністрів України від 5.04.2017 р. № 226. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/226-2017-%D0%BF> (дата звернення: 10.04.2023).
4. Протокол № 3 засідання Національної ради України з питань розвитку науки і технологій від 05.11.2019 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/sites/1/73-DGSP/protokolnogo-rishennya.pdf> (дата звернення: 10.04.2023).
5. Білоус-Осінь Т. І. Міністерство освіти та науки України як уповноважений суб'єкт у сфері наукової діяльності. Наукові праці НУ «ОЮА». 2021. С. 20–27.

6. Проект «Консультаційний фонд підтримки асоціації Україна-ЄС». URL: <https://s2b.nauka.gov.ua/about> (дата звернення: 10.04.2023).
7. Питання Міністерства цифрової трансформації : Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF> (дата звернення: 10.04.2023).

Ключові слова: наукова діяльність, трансформація, цифровізація, європейський дослідницький простір, суб'єктивний владних повноважень.

Key words: scientific activity, transformation, digitalization, European research space, subject of power.

ФРОЛОВА ЄВГЕНІЯ ІГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДО ПИТАННЯ ОНОВЛЕННЯ МЕТОДІВ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Питання оптимізації та оновлення методів публічного адміністрування, насправді, є однією з ключових тенденцій розвитку держави і суспільства на сучасному етапові. При цьому паралельно такі зміни все активніше, з одного боку, ґрунтуються на застосуванні цифрових технологій, з іншого – безпосередньо зумовлені активними та невинними цифровими трансформаціями усіх сфер суспільного життя. Так, методи життєдіяльності за останні роки зазнали докорінних змін через прогресивний розвиток інформаційних технологій, а також не можна не зазначити, що пандемія COVID-19 та воєнний стан значною мірою прискорили ці процеси. Такими змінами та вже невід'ємними атрибутами сьогодення стали: дистанційне навчання та робота, електронні послуги, ід-картки, електронні петиції, електронний суд, електронний кабінет платника податків, Єдиний державний вебпортал електронних послуг (Портал «ДІЯ»), мобільний застосунок «ДІЯ» та багато іншого. У свою чергу трансформації, пов'язані із впровадженням цифрових технологій, обумовлюють застосування нових підходів та стилів діяльності як у публічному, так і приватному секторі. Відповідно цифрові технології стали каталізатором модернізації методів публічного адміністрування.

Цифровізація публічного адміністрування є нагальною потребою часу та майже безальтернативним кроком. При цьому слід констатувати, що процес цифровізації публічного адміністрування – це не просто застосування інформаційно-телекомунікаційних технологій у публічно-владній діяльності. Це комплексне та якісне перетворення владно-управлінського впливу. Якісні зміни публічного адміністрування через цифрові трансформації якнайкраще прослідковуються в аспекті дослідження модернізації та оптимізації механізмів та технологій здійснення публічно-владної діяльності.

ЗМІСТ

Привітальне слово президента Національного університету «Одеська юридична академія» С. В. Ківалова	3
---	---

СЕКЦІЯ 17 ПИТАННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА ТА ПРОЦЕСУ, ФІНАНСОВОГО ПРАВА

Ківалов Сергій Васильович Концепт публічного адміністрування в сфері національної безпеки	8
Залужний Валерій Федорович Сучасний стан дослідження дисциплінарної відповідальності військовослужбовців Збройних Сил України	11
Біла-Тіунова Любов Романівна, Хамходера Олег Петрович Щодо доктринального тлумачення поняття «інша оплачувана діяльність» у контексті Закону України «Про запобігання корупції»	15
Тодошак Олег Володимирович Алгоритм розгляду електронних звернень: адміністративний аспект	18
Неугодніков Андрій Олександрович Адміністративне судочинство у справах, пов'язаних із накладанням санкцій	22
Степаненко Сергій Васильович Побудова нової моделі територіального управління	24
Осадчий Анатолій Юрійович Цифровізація адміністративних процедур	26
Козачук Діана Анатоліївна Щодо оновлення змісту поліцейської діяльності в контексті зміни фокусу системи правоохорони	30
Strelnykov Andrii Viktorovych The International Organization for Migration as a subject ensuring the administrative legal personality of migrants	33
Голоядова Тетяна Олексіївна Види податкових перевірок у період дії воєнного стану в Україні	35
Корнута Людмила Михайлівна Штучний інтелект у публічному управлінні: перспективи впровадження	37

Латковський Павло Павлович Фінансова інклюдія як один із орієнтирів сприяння розвитку фінансової системи	39
Закаленко Олена Василівна Щодо суб'єктів загальної адміністративної процедури	43
Сідор Михайло Іванович Деякі аспекти світового досвіду організації фінансового моніторингу	45
Білоус-Осінь Тетяна Ігорівна Трансформація суб'єктного виміру сектору наукової діяльності	49
Фролова Євгенія Ігорівна До питання оновлення методів публічного адміністрування в умовах цифровізації	52
Негара Родіон Віталійович, Даниленко-Негара Юлія Сергіївна Проблеми правового регулювання адміністративного оскарження	54
Сандул Яна Миколаївна Цифровізація в умовах воєнного стану	58
Леценко Олександр Вікторович Поняття, юридичні ознаки та види юридичних дефектів у податковому законодавстві	60
Слободянюк Марина Анатоліївна Структурно-якісна складова характеристики органів місцевого самоврядування	64
Панфілов Олег Євгенович Деякі аспекти законодавчого регулювання адміністрування військового збору в умовах воєнного стану	66
Маслова Яна Іванівна Правова характеристика відносин громадськості з органами публічної влади	70
Назарчук Анастасія Валеріївна Щодо нормативного визначення поняття «дискримінація»	73
Негара Олена Віталіївна До питання тлумачення терміна «публічна послуга»	75
Манчул Марія-Діана Дмитрівна Наукові підходи до визначення цільових публічних фондів коштів	78
Подольська Анастасія Андріївна Податкове право Європейського Союзу: принцип законності оподаткування	81
Пономаренко Віталій Віталійович Визначення та сутність правового статусу розпорядників бюджетних коштів	84